

دهلی نو - هندوستان ۹ قوس ۱۳۹۴

استاد ظریف امین یار

آیا داکتر غنی در پرونده شهرک هوشمند دست داشت؟

مقدمه:

کابل بانک بزرگترین و موفقترین بانک خصوصی کشور بشمار میرفت. رشد بی پیشینه و سریع سکتور بانکداری در افغانستان یک دست آورد فوق العاده حکومت کرسی پنداشته میشود. لیکن دیری نشد که این بانک از اثر عوامل مختلف سیاسی و اقتصادی به سقوط مواجه شد. کابل بانک سقوط کرد و نه تنها اعتماد ملت بلکه اعتماد جامعه جهانی را نیز در مورد سیستم بانکداری و مالی افغانستان خدشه دار کرد. سقوط این بانک پس لرزه های زیادی نیز با خود داشت و تا کنون بررسی کامل معضل این بانک به پایان نرسیده. صندوق وجهی بین الملل (International Monetary Fund) از همان آغاز سقوط کابل بانک تا کنون بالای حکومت افغانستان فشار شدید جهت حل این معضله وارد نموده. وقتی حکومت وحدت ملی روی کار آمد اولین اقدامش بازگشایی دوسیه کابل بانک بود. امروز بعد از گذشت یکسال از عمر حکومت وحدت ملی دوسیه کابل بیشتر پیچیده و غیر قابل حل بنظر میخورد. آزاد کردن آقای فروزی با استفاده از تکت اقتصادی توسط اعضای ارشد حکومت توام با واکنشهای شدید مردم و جامعه بین الملل همراه بود. بالاخره داکتر غنی ناگزیر قرارداد شهرک هوشمند را لغو اعلام میکند و همچنان وظیفه مشاور حقوقی خود را به تعلیق قرار در می آورد. در این مقاله سعی شده تا در قدم نخست قضیه قرارداد شهرک هوشمند توضیح گردد و بعداً چگونگی حقایق در مورد دست داشتن داکتر غنی در این قضیه بررسی شود.

خلیل الله فروزی و ماجرای آزادی ایشان از زندان

خلیل الله فروزی یکی از عاملین اصلی سقوط کابل بانک اسبق بشمار میرود. او بزرگترین و موفق ترین بانک خصوصی را با فعالیتهای نامشروع و غیر قانونی اش به سقوط مواجه کرد. هرچند او یگانه عامل سقوط کابل بانک نیست، من اعتقاد دارم که عوامل اساسی سقوط کابل را باید در ارگ ریاست جمهوری سابق جستجو کرد، بانهم آقای فروزی مجرمی است که جرمش ثابت و به حبس ۱۵ سال محکوم گردیده بود.

آقای فروزی را نباید یک فرد معمولی تلقی کرد او در سیاست و اقتصاد افغانستان دست بالا داشت و دارد. گفته میشود در کمپاین های انتخاباتی سال ۲۰۰۹ و سال ۲۰۱۴ آقای فروزی میلیونها دالر را خرچ یک کاندید مشخص نمود. در انتخابات ۲۰۱۴ آقای فروزی با تمام امکانات خود از تیم اصلاحات و همگرایی حمایت کرد و در بدلس رهایی خود را در وقت مناسب معامله کرده بود.

وقتی حکومت وحدت ملی بوجود آمد آقای فروزی فضا را کاملاً به نفع خود دانست و تلاشهای خود را جهت یافتن راه های آزادی سرعت بخشید. فروزی با حزب جمعیت اسلامی افغانستان از ر وابط نزدیک و خوب برخوردار است. بر اساس همین دلیل بود که در کمپاین انتخابات به نفع این حزب پول خرچ کرد و فعالیت نمود. آنچه آزادی فروزی را مشکل میساخت وجود داکتر غنی در رایس حکومت وحدت ملی بود. داکتر غنی که شعار های ضد فساد اداری به ارگ رسید ناگزیر باید تعهداتش را عملی میکرد. او در اولین حرکتش خواست قضیه کابل بانک را حل نماید اما بدبختانه سیاست زدگی نهادها و پیچیده بودن این قضیه موانع حل این دوسیه شد. اما از این حرکت داکتر غنی منافع سیاسی زیادی را بدست آورد که درک آن به اندک تعمق نیاز دارد.

داکتر غنی با باز گشایی بزرگترین دوسیه فساد اداری یک حرکت فوق العاده سیاسی را انجام داد. بازگشایی دوسیه کابل بانک به چهار دلیل انجام داده شد:

د پانو شمیره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاډونه: دليکني دليکنيزي بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په خير و لولي

1. **جلب اعتماد مردم:** اولین هدف داکتر غنی از بازگشایی این قضیه جلب اعتماد مردم در امر مبارزه با فساد اداری بود. با این حرکتش داکتر غنی توجه و اعتماد مردم را بصورت فوری طرف خود جلب کرد و به این طریق داکتر عبدالله را به حاشیه زد.

2. **جلب اعماد جامعه جهانی:** سقوط کابل بانک نه تنها ضربه بزرگی به سکتور بانکداری و مالی کشور زد بلکه اعتماد جامعه بین الملل را در قبال کمکهای جامعه جهانی به افغانستان نیز صدمات شدید وارد کرد. با این حرکت داکتر غنی خواست به جامعه بین الملل نیز نشان دهد که او و حکومتش در امر مبارزه با فساد اداری جدی و متعهد هستند.

3. **هشدار به رقبای سیاسی:** هدف سوم داکتر غنی این بود که با این حرکت بتواند رقبای سیاسی خود را هوشدار دهد. داکتر غنی میدانست رقبای سیاسی اش دارای گذشته چندان پاک نیستند زیرا با اندک حقیقت بازی او میتواند آنها را زمین گیر کند.

4. **بازگشایی قضیه کابل بانک توام با سیاست برد برد بود:** داکتر غنی از اول میدانست که اگر دوسیه کابل بانک موفقانه حل گردد یا نه، در هر دو حالت نفع سیاسی او تضمین است. اگر قضیه حل شد که اعتماد ملت و جامعه جهانی افزایش خواهد یافت و در صورتیکه قضیه معلق بماند او میتواند نفع سیاسی از رقبای اش حاصل کند.

آغاز کار حکومت وحدت ملی با رهبری داکتر غنی توام با اقدامات شدید اصلاحی بود اما بعداً وقتی داکتر غنی درک کرد که با سیاست اصلاحات نمیتواند موفق شود، ستراتیژی سیاسی خود را تبدیل به یک سیاست مصلحتی میکند. جمعیت اسلامی با استفاده از نفوذ خود در ارگ بالاخره داکتر غنی را بر اساس یک معامله موافق به رهایی آقای فروزی از طریق تکت اقتصادی میکند. من که از طرز مدیریت داکتر غنی از نزدیک آگاه هستم، میدانم او هیچگاه به فردی در ساختار مدیریتی خود مجال سرکشی را نمیدهد. پس امکان این حرف که داکتر غنی اصلاً آگاه نبود و اعضای ارشد حکومت قرارداد شهرک هوشمند را با خلیل الله فروزی منعقد میکنند؛ را کاملاً از اساس باطل میدانم.

من اعتقاد ثابت دارم که داکتر غنی از آغاز در موضوع قرارداد شهرک هوشمند با آقای خلیل الله فروزی در جریان بود. فرض کنید اگر داکتر غنی ناخبر باشد در آنصورت نیز ناخبری از کارکردهای حکومتی عذر پنداشته نخواهد شد. بعید است که وزیر شهرسازی، نماینده خاص رییس جمهور در امور حکومتداری خوب، مشاور حقوقی رییس جمهور بدون در جریان گذاشتن شخص رییس جمهور آن هم داکتر غنی جسارت قرارداد به یک مجرم را داشته باشند. بنابر این بازیگران اصلی پشت صحنه ی قضیه شهرک هوشمند تیم اصلاحات و همگرایی، جمعیت اسلامی و شخص داکتر غنی است. زیرا فریب توجیه های سیاسی داکتر غنی را نباید خورد.

قابل ذکر است که در هنگام گشایش شهرک هوشمند - شهرکی که قرار بود بر اساس تفاهمنامه میان دولت و خلیل الله فروزی بنیانگذاری شود - عبدالعلی محمدی مشاور حقوقی رییس جمهور، آزادی آقای فروزی را بهترین گزینه برای جمع آوری پول های کابل بانک عنوان کرده بود. گفتنی است که در روز گشایش شهرک هوشمند، آقای منصور نادری وزیر شهرسازی، احمدضیا مسعود، نماینده خاص رییس جمهور در امور حکومتداری خوب، نبی فراهی وزیر امور پارلمانی و شخص خلیل الله فروزی حضور داشتند.

وقتی داکتر غنی انتقادات ملت را در پیوند به عقد قرارداد به یک مجرم که موفقترین بانک افغانستان را به شکست مواجه کرد دید، با یک حرکت سیاسی بیلانس تمام ملامتی را بالای آقای عبدالعلی محمدی بار کرد و وظیفه او را به دلیل ضعف در مبنای حقوقی قرارداد شهرک هوشمند به حالت تعلیق در آورد. آقای عبدالعلی محمدی که طبعاً شریک در این قضیه بود در صفحه ای فیسبوک خود چنین نوشت: "از تفاهمنامه وزارت شهرسازی با خلیل الله فروزی نه خبر داشتم و نه دفاع کردم. من مسوول تطبیق طرز العملی بودم که توسط کابینه تصویب و توسط رییس جمهوری توشیح شده است." آقای محمدی افزوده است: "دو گروه مشخص در صدد بدنامی من و عقیم کردن من و پروسه تصفیه کابل بانک هستند. انشاءالله در فرصت مناسب از آنها سخن خواهم گفت."

د پانوی شمیره: له 2 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلپکنی د لیکنیزې ښې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لوی

بعد از نشست کمیسیون رسیده گی به شکایات مشرانو جرگه پیرامون رسیده گی به قضیه فرمان رهایی خلیل الله فروزی و اظهارات میر صاحب گل فرمانده پولیس نظامی زندان بگرام با نشان دادن سندی مکتوب به اعضای کمیسیون و رسانه ها (او گفت در مکتوب ۱۹۷۷ تاریخ ۶/۵/۱۳۹۴ ریاست چهل امنیت (ریاست خدمات صحی امنیت ملی) به آنها فرستاده آمده است که: خلیل الله فروزی بر پایه لزوم دید رییس جمهور به دلیل شدت یافتن بیماری اش باید جهت تداوی به شفاخانه شاه امان الله خان انتقال داده شود. این موضوع احتمال دست داشتن داکتر غنی را در قرارداد شهرک هوشمند قطعی میسازد.

داکتر غنی چرا مجوز این کار را داد؟

1. دوسه کابل بانک امتحان بزرگ برای حکومت وحدت ملی:

طوریکه قبلاً نیز تذکر یافت داکتر غنی با یک حرکت بی سابقه خواست چند هدف را همزمان نشانه تیر خود قرار دهد. داکتر غنی معتقد بود که مبارزه علیه فساد اداری اگر از بزرگترین دوسیه آغاز شود و اگر این دوسیه حل شود، اعتبار او در امر مبارزه به فساد اداری تضمین خواهد گردید. او خوب میدانست که حل این دوسیه دشوار خواهد بود اما بر اساس تحلیل مفاد و ضرر و بازده برد برد که در این دوسیه مطرح بود او جسارت این کار را کرد. حالا رویدادهای اخیر برای این دوسیه جنجال های زیاد خلق کرده و به ظاهر حل این دوسیه را نه تنها دشوار بلکه ناممکن کرده. داکتر غنی درک کرد که حل این دوسیه در اوضاع کنونی امکانپذیر نخواهد بود، بدین خاطر بود که پیشنهاد اعضای جمعیت در امر رهایی آقای فروزی قبول میکند.

2. دوسیه کابل بانک ارتباط مستقیم به کمکهای جهانی دارد

حل این دوسیه از این جهت نیز حایز اهمیت حیاتی بود که جامعه جهانی کمکهای خود را مسقیماً پیوند به حل دوسیه کابل میدانست. هر چند در سقوط کابل بانک گفته میشود عوامل خارجی نیز بود بانهم بنظر میرسد حل این دوسیه برای خارجی ها اساس کمکهای آتی برای افغانستان را تشکیل خواهد داد. از طرف دیگر زمانیکه حرف از مبارزه از فساد اداری مطرح میشود دوسیه کابل بان بانک نیز مطرح میگردد. با این دلیل است که داکتر غنی به سادگی از این دوسیه نمیتواند عبور کند و همواره باید دنبال گزینه های معقول عبور از این دوسیه باشد.

3. سیاست در افغانستان مبتنی بر تحلیل مفاد و ضرر است نه اخلاق

باوجودیکه در اصلش سیاست برای رفاه و بهبود جوامع است و هیچ جامعه ی بدون سیاست کارا نمیتواند موفقیت را بدست آورد، بانهم بعضاً سیاست را بازی لجن می نامند. در افغانستان امروزی سیاست بیشتر به لجنیت تقرب میکند و این حقیقت را نمیتواند رد کرد. سیاست امروزی در افغانستان کاملاً مبدل به بازی کرپت و دبت گردیده است. در این بازی هرکس منافع خود را شناسایی کرد از اخلاق سیاسی به آسانی عبور خواهد کرد. داکتر غنی نیز در دوسیه کابل بانک تحلیل مفاد و ضرر خود را انجام داده است. به همین علت است که گلوی مبارزه به فساد اداری را به ظاهر در پیوند به قضیه قرارداد شهرک هوشمند خفه کرد.

4. جمیت تهدید و چالش بزرگی برای داکتر غنی

طوریکه قبلاً نیز یادآوری شد جمعیت اسلامی در قضیه رهایی آقای فروزی کاملاً دست داشت. تمام ذهنیت سیاسی و لوبی گری این قضیه را جمعیت اسلامی انجام داده است. داکتر غنی میدانند که در حال حاضر با جمعیت نمیتواند متقابل قرار گیرد. جمعیت امروزه یک مقدار زیادی کارت های بازی را بخود دارند و به راحتی میتوان تهدید و چالش بزرگی برای حکومت شکننده داکتر غنی خلق کند. داکتر غنی که تقریباً چندین ماه است سیاست مصلحت و گذشت را ترجیح داده در این موضوع نیز از معامله دریغ نکرد.

5. داکتر غنی در انتظار موقعیت است

د پانوی شمیره: له 3 تر 4

افغان جرمن آنالین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوئې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالې د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولئ

داکتر غنی به ظاهر ناکام معلوم میشود اما در اصلش بازیگر خیلی حرفوی است. او همواره در تلاش خواهد بود موقعیت درست را برای محار کردن جمعیت و دیگر مخالفین سیاسی خود بیابد. داکتر غنی که با بازی شطرنج سیاسی کاملاً آشنا است با مرور زمان میخواید گروههای مخالف حکومتش را طوری از صحنه سیاست دور کند که راه برگشت آنها دشوار گردد. برای این کار هماهنگی همرا با داکتر عبدالله شرط نخست است. از وضعیت فعلی ارگ طوری ظاهر میگردد که داکتر غنی در امر تحت کنترل قرار دادن داکتر عبدالله موفق است. از همان آغاز داکتر غنی داکتر عبدالله را به حاشیه کشید و امروز بعد از یکسال توانسته است داکتر عبدالله را تحت شعاع مهارت های سیاسی و مدیریتی خود قرار دهد. این اولین گامی برای موفقیت داکتر غنی در بازی سیاسی پیچیده افغانستان بود که او برنده برآمد.

6. فشار اپوزیسیون غیر رسمی بالای داکتر غنی

داکتر غنی نه تنها از طالبان، حزب اسلامی داعیش و جمعیت اسلامی تهدید میگردد بلکه از جانب اپوزیسیون غیر رسمی نیز درگیر مشکلات عمده گردیده. اپوزیسیون غیر رسمی که گویا با رهبری حامد کرزی توانسته است حکومت را زمین گیر کند و اهداف خود را در حکومت وحدت ملی اعمال نماید، گفته میشود تظاهرات اخیر نیز از طرف این گروه طرح و سروسامان داده شده بود. داکتر غنی این موضوع را خوب درک میکند و میداند اگر قضیه کابل را بشکل درستش حل کند پای حامد کرزی، برادرش و تیم آن مانند زاخیلوال و حسین فهیم نیز کشانده خواهد شد. پس بخاطر آرام نگهداشتن این گروه نیز مجبور بود دوسیه کابل بانک را معامله کند.

نتیجه گیری:

کابل بانک بزرگترین بانک افغانستان از اثر سیاست زدگی و سهل انگاری بانک مرکزی، ضعف مدیریتی خود کابل بانک و اعضای ارشد آن و دست اندازی خارجی ها سقوط کرد. با سقوط این بانک افغانستان نه تنها بزرگترین و موفقترین بانک خصوصی خود را از دست داد بلکه اعتبار مردم و جامعه بین الملل را بالای سکتوری مالی و بانکداری افغانستان از دست داد.

طوریکه قبلاً نیز اشاره شد سقوط کابل بانک عوامل متعددی داشت اما بزرگترین عاملش سیاست زدگی این نهاد و بانک مرکزی کشور بود. بزرگترین عامل سقوط این بانک ارگ پشین بود اما بدبختانه تا هنوز نیز به محکمه نکشانده شده. دو مجرم سقوط کابل بانک هریک شیر خان فرنود و خلیل الله فروزی هستند که در زندان بسر میبرند. در این اواخر یکی از این مجرمین که به ۱۵ سال حبس محکوم شده بود از جانب حکومت وحدت ملی آزاد میشود و با ایشان قرارداد شهرک هوشمند بسته میشود. این نه تنها نقض قوانین کشور بلکه خیانت به ملت افغانستان نیز است.

داکتر غنی و حکومت وحدت ملی با بستن قرارداد با آقای خلیل الله فروزی یکتن از مجرمین شدید زیر انتقادات مردم قرار گرفت. بالاخره داکتر غنی با یک مانور سیاسی این قرارداد را لغو و وظیفه مشاور حقوقی خود را به تعلیق در آورد. این در وضعیتی است که در این موضوع گفته میشود دست شخص آقای رییس جمهور، نماینده خاص او در امور حکومتداری خوب، وزیر شهرسازی و گروههای دیگر مانند حزب جمعیت اسلامی و تیم داکتر عبدالله دخیل اند.

دوسیه کابل بانک به یک مرحله پیچیده تر رسیده و به ظاهر معلوم میشود که داکتر غنی در خصوص حل این دوسیه ناکام است. علت ناکامی داکتر غنی در این دوسیه گفته میشود معامله کردن این دوسیه برای منافع سیاسی است. حالا پرسش اینست که این دوسیه با این سیاست های مصحلتی که داکتر غنی و حکومت وحدت ملی معتقد هستند، حل خواهد گردید یا نه؟

د پانیو شمیره: له 4 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلپیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالې د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ